

Uwagi szczegółowe do Umowy Partnerstwa

| Lp. | Umowa Partnerstwa | Uwagi |
|-----|--|--|
| 1. | <p>CP1</p> <p>Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki promowaniu innowacji i inteligentnej transformacji gospodarczej.</p> | <p>Głównym celem interwencji w obszarze celu pierwszego będzie wzrost produktywności polskiej gospodarki i utrzymanie trwałego wzrostu gospodarczego Polski. Wskazano, że konieczne będzie podjęcie równoległych działań w trzech uzupełniających się płaszczyznach: wzrost wykorzystywania nowoczesnych rozwiązań technologicznych w gospodarce, nowoczesna organizacja działalności przedsiębiorstw oraz rozwój kompetencji. Powyższy kierunek należy ocenić pozytywnie.</p> <p>Wobec zmian zachodzących na rynkach światowych, warunkiem obligatoryjnym do funkcjonowania przedsiębiorstw w dłuższej perspektywie będzie tworzenie innowacji na poziomie m.in. produktowym oraz procesowym. Analizując najbardziej popularne rankingi innowacyjności w tym Globalny Ranking Innowacyjności Światowego Forum Ekonomicznego (Global Innovation Index) Polska zajmuje 38 miejsce (dane do. Raportu z 2020 r.), jest to nieznaczny wzrost o 1 miejsce w porównaniu do raportu z 2018 r. Raport wskazuje, że najsłabszymi polami konkurencyjności Polski są m.in. ograniczona współpraca pomiędzy ośrodkami badawczymi a przedsiębiorstwami w zakresie kreowania innowacji oraz niski poziom wsparcia pracowników przez pracodawców, w zakresie działań wspierających rozwój ich kompetencji zawodowych. Według Europejskiego Rankingu Innowacyjności Polska zajmuje nadal pozycję umiarkowanego lidera (ranking European Innovation Scoreboard 2020). Podsumowując, tendencje w zakresie naszego kraju w zakresie innowacji są umiarkowanie pozytywne, co jest szczególnie wzmocnione</p> |

dzięki utrzymującej się silnej pozycji Unii Europejskiej (w przywołanym rankingu UE nadal wyprzedza m.in. Stany Zjednoczone). Jednak polityka innowacyjna, to cały kompleks działań, kompetencji przyszłości, celów, które wymagają stałej ewaluacji i usprawnień.

W zakresie obszaru: wzrost znaczenia badań i innowacji w strukturze gospodarczej kraju oraz wykorzystanie zaawansowanych technologii.

W projekcie umowy partnerstwa wskazano, że „Wzrost produktywności utrudniają wciąż słabe powiązania między przedsiębiorcami a szkolnictwem zawodowym, wyższym i instytucjami badawczymi”.

Z pewnością w tym kontekście istotne znaczenie ma wspieranie potencjału naukowego, poprzez zwiększenie nakładów na B+R, ale również wzmocnienie powiązań pomiędzy nauką i gospodarką. W tym zakresie powinno się uzupełnić te działania o komercjalizację przedsięwzięcia, która ma kluczowe znaczenie dla realizacji pomysłu innowacyjnego i znalezienia ostatecznego odbiorcy. Jednocześnie powinna także nastąpić rewizja instytucji doktoratów wdrożeniowych. Wymagana jest analiza dotychczasowo wdrożonych doktoratów nie polegająca wyłącznie na mechanicznej akceptacji zrealizowanych punktów wynikających z umowy, ale pogłębiona analiza, wpływu tych przedsięwzięć na poszczególne obszary.

Wobec powyższego projektowane rezultaty powinny zostać uzupełnione o wzrost znaczenia instytucji badawczych oraz zwiększenie intensywności wykorzystywania technologii i wiedzy w gospodarce w oparciu o rozwój współpracy pomiędzy

| | | |
|--|--|---|
| | | <p>szkolnictwem, instytucjami badawczymi, administracją publiczną, przedsiębiorcami i partnerami społecznymi.</p> <p>W zakresie obszaru: wzmocnienie potencjału przedsiębiorstw i administracji publicznej na rzecz nowoczesnej gospodarki.</p> <p>Ze względu na obecną sytuację społeczno-gospodarczą przedsiębiorstwa powinny wykorzystać potencjał jakim dysponują tj. kapitał ludzki i intelektualny pracowników. Szczególnie dla uzyskania przewag konkurencyjnych, powinni prowadzić działania zmierzające do wyprzedzenia innych podmiotów, szukając tego co nowatorskie. Przewag konkurencyjnych należy upatrywać przede wszystkim w zdolności do bycia innowacyjnym, do ciągłego podnoszenia jej poziomu i wzrostu efektywności. Zasadniczą rolę odgrywają dwa elementy: nakłady na Badania i Rozwój oraz kapitał ludzki, który jest czynnikiem, który bezpośrednio wpływa na poziom produktywności i rozwoju gospodarczego. Większy poziom kapitału ludzkiego zwiększa także prawdopodobieństwa innowacji o charakterze przełomowym i angażowanie w tworzenie startupów. W Polsce czynnikiem wspierającym innowacyjność są: skala uczestnictwa w edukacji na poziomie wyższym oraz oczekiwana długość formalnej edukacji, ale należy mieć na uwadze, że jakość uczelni wyższych i przeciętny poziom wykszolenia personelu mogą także ograniczyć innowacyjność (co zostało także potwierdzone w raporcie Global Innovation Index). Jednocześnie obok formalnej wiedzy istotne znaczenie ma także określona kultura organizacyjna sprzyjająca kształtowaniu innowacji w przedsiębiorstwach, która wynika także z modeli biznesowych określonych przez przedsiębiorców. Podsumowując kształtowanie kompetencji i rozwój działań proinnowacyjnych powinien wynikać z jednej</p> |
|--|--|---|

| | | |
|----|--|---|
| | | <p>strony ze wsparcia pracowników, ale z drugiej również być skierowany na samych przedsiębiorców.</p> <p>Wobec powyższego, w nawiązaniu do projektowanych rezultatów, należy przewidzieć wzmocnienie kapitału społecznego w przedsiębiorstwach, wobec wdrażania innowacji i nowych technologii oraz włączenie w ten proces partnerów społecznych. Szczególnie, że rozwój kompetencji został w projekcie umowy partnerstwa wskazany jako jedna z trzech płaszczyzn, które mają wspierać wzrost produktywności polskiej gospodarki i utrzymanie trwałego wzrostu gospodarczego Polski.</p> |
| 2. | <p>CP2</p> <p>Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa</p> | <p>Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa to przede wszystkim transformacja sposobu myślenia oraz gospodarki polegająca na wykorzystaniu walorów środowiska naturalnego przy całkowitym braku trwałej ingerencji w jego elementy. Wiąże się to nie tylko z redukcją udziału węgla kopalnych i zwiększeniem udziału OZE w konsumpcji energii brutto, ale także koniecznością obniżenia emisyjności i zwiększenia efektywności energetycznej wszystkich sektorów gospodarki. Dotyczy to również sektora transportu, zaś ten aspekt w dokumencie <i>Projektu UP</i> jest potraktowany marginalnie. Należy podkreślić, iż aktualnie jesteśmy dalecy od osiągnięcia zakładanych celów udziału OZE w bilansie zużycia płynnych paliw transportowych. W dokumencie brakuje propozycji działań i alokacji środków celu CP2 w wymiarze terytorialnym tj. podejścia terytorialnego do rozwiązania problemu wykorzystania OZE. Zarządy Regionów NSZZ “Solidarność” sygnalizują, że istnieje oczekiwanie aby projekt umowy partnerstwa obejmował również punkt widzenia polegający na pobudzaniu i promowaniu regionów dysponujących odpowiednio dużym potencjałem zasobów OZE (przykładowo: Wschodnia część Lubelszczyzny charakteryzuje się najkorzystniejszymi warunkami nasłonecznienia</p> |

| | | |
|--|--|---|
| | | <p>w kraju, co stwarza możliwości szczególnego rozwijania fotowoltaiki. Dotyczy to zarówno lokalizacji instalacji („farm”) OZE, jak i projektu utworzenia centrum wytwarzania elementów i badań innowacyjnych w tym zakresie; Pomorskie - Budowa kompleksu siłowni wiatrowych na szelfach kontynentalnych jest niepowtarzalną szansą, min. dla branży okrętowej. Obsługa i konserwacja siłowni czy też przesył energii wymagają nowych technologii, infrastruktury portowej oraz specjalistycznych jednostek morskich; Zachodniopomorskie - Mimo korzystnego geograficznie położenia, zarówno pod kątem transportu, produkcji stoczniowej, jak i produkcji energii z odnawialnych źródeł, nie jest wykorzystywany odpowiednio potencjał tego regionu: Elektrownia Dolna Odra odpowiednie wykorzystanie strefy energetyczne dla wytwarzania i montowania elektrowni morskich i wiatrowych.</p> <p>Projekt umowy nie zawiera odniesienia do usunięcia z przestrzeni mieszkalnej azbestu - materiału uznanego za jeden z najbardziej niebezpiecznych dla życia i zdrowia ludzkiego. Tymczasem wieś polska zamieszkuje w otoczeniu budynków w olbrzymim odsetku pokrytych materiałem zawierającym azbest.</p> <p>Prezydium Komisji Krajowej podkreśla, że tempo obniżania emisyjności gospodarki musi być dostosowane do uwarunkowań społeczno-gospodarczych kraju.</p> <p>Na pozytywną ocenę w obszarze transportu niskoemisyjnego zasługują działania na rzecz zbiorowej mobilności o niskiej lub zerowej emisyjności, infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego, a w szczególności integracja transportu zbiorowego. Prezydium KK uważa, że w oczekiwanych rezultatach powinien zostać zapisany wzrost dostępności</p> |
|--|--|---|

| | | |
|----|--|--|
| | | transportowej realizowanej komunikacją zbiorową, ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych oraz z niepełnosprawnościami. |
| 3. | <p>CP3</p> <p>Lepiej połączona Europa</p> | <p>Dotychczasowe doświadczenia dotyczące modernizacji transportu zbiorowego prowadzą do wniosku, że należy wzmocnić osiągnięcie rezultatu poprzez poprawę parametrów linii kolejowych takich jak: przepustowość, czas jazdy oraz poziom wykorzystania nowego taboru. Pozytywnie oceniamy cel w postaci ograniczenia wykluczenia komunikacyjnego i rozwoju infrastruktury subregionalnych przewozów autobusowych. Zwracamy uwagę, że zwiększenie udziału transportu kolejowego w przewozach pasażerskich wymaga długotrwałych inwestycji, a proces starzenia się polskiego społeczeństwa jest szybki, więc aby zwiększyć dostępność punktów/węzłów transportowych dla osób o ograniczonej mobilności z niepełnosprawnościami oraz osób starszych należy tworzyć alternatywne rozwiązania już teraz. Pandemia Covid-19 pokazała jak istotny jest dostęp do internetu zarówno dla dzieci i młodzieży oraz osób starszych. Dlatego dostęp do sieci szerokopasmowych dla gospodarstw domowych powinien być priorytetem.</p> |
| 4. | <p>CP4</p> <p>Europa o silniejszym wymiarze społecznym</p> | <p>Autorzy wskazują jako kluczowe z punktu widzenia modernizacji gospodarki narodowej generowanie wysokiej jakości miejsc pracy .</p> <p>Niestety w projekcie umowy partnerstwa brak jest sprecyzowania jakimi cechami odznaczają się wysokiej jakości miejsca pracy. W pewnej sprzeczności z celem tworzenia wysokiej jakości miejsca pracy stoi zaproponowana w zakresie celu 1.4 „Europa o silniejszym wymiarze społecznym” propozycja rozpowszechnienia stosowania elastycznych form zatrudnienia. I tu znowu brak wskazania, co poprzez elastyczne formy zatrudnienia należy rozumieć. Czy chodzi tu o elastyczność stosowania umowy o pracę</p> |

| | | |
|--|--|--|
| | | <p>(zmniejszenie wymiaru czasu pracy, telepraca, zatrudnianie w godzinach nadliczbowych, dostosowanie grafiku do możliwości lub preferencji pracownika; indywidualne dostosowanie godzin pracy (w ciągu dnia) i/lub dni pracy (w ciągu tygodnia) do możliwości pracownika, udzielenie płatnego urlopu na szczególnych zasadach (na przykład dłuższy urlop); uwzględnione przy określaniu miejsca wykonywania pracy jego odległości od siedziby firmy, ale również od miejsca zamieszkania pracownika; ograniczanie dojazdów do różnych miejsc pracy (na przykład grupując je), co leży w interesie firmy i wszystkich grup pracowniczych; umożliwianie wykonywania pracy w domu i rozliczanie pracowników z wykonanych zadań. Czy też za proponowanymi elastycznymi formami zatrudnienia kryją się wszystkie formy zatrudnienia poza umową o pracę na czas nieokreślony: umowa na okres próbny, umowa na czas określony (w tym na zastępstwo), praca na wezwanie, umowy cywilnoprawne (umowa zlecenia, umowa o dzieło, umowa agencyjna, praca nakładcza), Leasing pracowniczy (praca tymczasowa), job sharing (dzielenie pracy), job rotation (praca rotacyjna) co jest nie do zaakceptowania przez Związek.</p> <p>Zgodnie z informacją zawartą na str. 60 działania z zakresu rynku pracy odpowiadają zapisom „Sprawozdania krajowego – Polska 2019”¹. Sprawozdanie to na str. 25 wskazuje na wysoki odsetek umów cywilnoprawnych. W 2018 r. około 1,1 mln osób zatrudniano na podstawie umowy cywilnoprawnej, nie posiadając jednocześnie standardowej umowy o pracę z innym pracodawcą (Główny Urząd Statystyczny, 2019b). Ponad 90 % z tych osób pracowało na podstawie umowy zlecenia, która oferuje możliwość niepłacenia składek na</p> |
|--|--|--|

¹ Sprawozdanie krajowe – Polska 2020 Towarzyszący dokumentowi: KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY EUROPEJSKIEJ, RADY, EUROPEJSKIEGO BANKU CENTRALNEGO i EUROGRUPY Europejski semestr 2020: Ocena postępów w zakresie reform strukturalnych, zapobiegania zakłóceniom równowagi makroekonomicznej i ich korygowania oraz wyniki szczegółowych ocen sytuacji na mocy rozporządzenia (UE) nr 1176/2011

| | |
|--|---|
| | <p>ubezpieczenie społeczne od przychodów wyższych niż minimalne wynagrodzenie. Pozostały odsetek osób był zatrudniony na podstawie umowy o dzieło, która nie wiąże się z obowiązkiem płacenia składek na ubezpieczenie społeczne. Jednocześnie osoby samozatrudnione mają dużą swobodę w zakresie decydowania o wysokości opłaconych składek na ubezpieczenie społeczne. W świetle tej sytuacji jest prawdopodobne, że adekwatność emerytur zmniejszy się w przyszłości (str. 25). O związku między formą wykonywania pracy a bezpieczeństwem socjalnym mowa jest również na str. 37</p> <p>Sprawozdania: „ Zapewnienie powszechnego dostępu do ochrony socjalnej nadal stanowi wyzwanie. Pracownicy zatrudnieni na podstawie niektórych umów cywilnoprawnych nie mają formalnego dostępu do zasiłku dla bezrobotnych, świadczeń z tytułu macierzyństwa, emerytur/rent rodzinnych i rent inwalidzkich.” (str. 37). Tym samym Związek zdecydowanie negatywnie ocenia propozycję rozpowszechniania takich elastycznych form zatrudnienia, które nie dają zatrudnionemu bezpieczeństwa socjalnego. Zapewnienie wysokiego wskaźnika zatrudnienia nie może mieć miejsca kosztem braku bezpieczeństwa socjalnego osób zatrudnionych.</p> <p>Na negatywną ocenę zasługuje propozycja wspierania samozatrudnienia (str. 63, szczególnie wśród osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy (str.64).</p> <p>W zakresie rynku pracy, geneza samozatrudnienia znajduje swoje źródło w polityce oszczędności przedsiębiorstwa, cięcia kosztów w tym kosztów zatrudnienia i przerzucenia części ryzyka prowadzenia działalności gospodarczej na pracowników, na których wymuszano rezygnację ze stosunku pracowniczego i założenie własnej działalności gospodarczej jako warunku dalszego wykonywania pracy na rzecz (byłego już) pracodawcy. W tym zakresie nie można postawić znaku równości między wspieraniem</p> |
|--|---|

samozatrudnienia a wspieraniem przedsiębiorczości. Prowadzenie z sukcesem działalności gospodarczej wymaga olbrzymiego zaangażowania, odpowiednich predyspozycji psychologicznych (osoby, które nie boją się ryzyka) oraz wiedzy nie tylko z zakresu świadczonych usług ale również z zakresu otoczenia prawnego przedsiębiorców. Ponadto, w przypadku rozpoczęcia działalności gospodarczej, przychody jak również zyski nie przychodzą od razu lecz wymagają czasu na ich wypracowanie. To z kolei wymaga zaangażowania przez przedsiębiorcę własnego kapitału na początkowym etapie działania. Te wszystkie elementy sprawiają, iż samodzielne prowadzenie działalności gospodarczej nie jest dla wszystkich. A już w szczególności nie jest to najwłaściwsze rozwiązanie dla osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy. Co więcej, warunki przyznania wsparcia dla tych osób, w tym konieczność zwrotu w przypadku ich niespełnienia, mogą jeszcze przyczynić się do pogorszenia sytuacji finansowej tych osób.

W zakresie szkoleń brak jest działań nakierowanych na samodzielność obywateli. Chodzi tu o zwiększenie dostępu osób fizycznych do środków unijnych na szkolenia, tak aby mogli oni sami, poza instytucjami i pracodawcą, przy pomocy środków unijnych kształtować swoją ścieżkę rozwoju zawodowego.

Poważne wątpliwości budzi przyspieszenie procesu deinstytucjonalizacji usług zdrowotnych i społecznych, ponieważ nie został on skonsultowany z partnerami społecznymi (z informacji na posiedzeniu RDS w dniu 18.02 wynika że Ministerstwo Zdrowia oraz MRIPS pracuje nad projektem Strategii), a więc na tym etapie Związek nie akceptuje tego działania w zapisie umowy projektu partnerstwa (strona 83). Deinstytucjonalizacja usług i świadczeń zdrowotnych i społecznych tak lakonicznie

| | |
|--|---|
| | <p>zapisana rodzi poważne obawy o dostępność tych usług oraz przyszłe działania w tym obszarze. Związek za celowe, niezbędne i pilne uważa budowanie dostępności do usług publicznych w tych obszarach i wnosi o przedstawienie informacji na temat koncepcji deinstytucjonalizacji usług społecznych i zdrowotnych wraz ze skutkami finansowymi przedstawionymi w perspektywie wieloletniej.</p> <p>W skali kraju obserwuje się duże regionalne zróżnicowanie poziomu bezrobocia oraz wskaźnika ubóstwa i wykluczenia społecznego. W podejściu terytorialnym prezentowanym w projekcie UP (str. 74) brakuje wskazania regionów szczególnie narażonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i zakłada się, że działania w tym zakresie winny mieć charakter systemowy. Brak propozycji wskazania terytorialnej koncentracji zadań, może doprowadzić do pominięcia ich w zespole regionalnych działań zmierzających do osiągnięcia celu CP4 - <i>Europy o silniejszym wymiarze społecznym</i>. Będzie to skutkować zapaścią w wielu obszarach objętych interwencją celu CP4, w tym nie tylko w działaniach mających na celu eliminację bezrobocia, ubóstwa i wykluczenia społecznego, ale także w ochronie zdrowia, czy też sektorze kultury i turystyki.</p> <p>Podkreślane w projekcie zaangażowanie w aktywizację osób bezrobotnych jest jak najbardziej słusznym działaniem. Jednak zwracamy uwagę, że musi mieć charakter bardziej globalny i nie powinno ograniczać się do wskazania przedsiębiorstw ekonomii społecznej jako głównych adresatów działania.</p> <p>Nie ulega wątpliwości, że realizacja celu Europa o silniejszym wymiarze społecznym leży w obszarze działań związków zawodowych, dlatego we wkładzie CP4 powinno znaleźć się miejsce dla wskazania związków zawodowych i roli dialogu społecznego.</p> |
|--|---|

| | | |
|----|---|---|
| 5. | <p>CP5</p> <p>Europa bliżej obywateli.</p> | <p>W projekcie na stronie 86 wskazuje się, że szerokie możliwości działań w ramach CP5 wymagają dobrej jakości strategii rozwoju na poziomie lokalnym, która naszym zdaniem powinna być tworzona z poszanowaniem zasad dialogu społecznego z udziałem partnerów społecznych.</p> <p>Wśród lokalnych interesariuszy, których rola ma być wzmocniona nie może zabraknąć związków zawodowych, jeżeli autorzy wskazują na planowanie rozwoju społeczno-gospodarczego dzięki oddolnemu kreowaniu rozwoju .</p> |
| 6. | <p>CP6</p> <p>Umożliwienie regionom i obywatelom łagodzenia społecznych, gospodarczych i środowiskowych skutków transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu.</p> | <p>Transformacja energetyczna będzie skupiona na 6 konkretnie wskazanych w projekcie umowy partnerstwa regionach: tj. śląskie, wielkopolskie, dolnośląskie, łódzkie, lubelskie, małopolskie. Pojawia się pytanie: czy istnieje alternatywna propozycja dla tych regionów, jeśli Komisja Europejska nie zaakceptuje takiego podziału w zakresie wydatkowanych środków z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, a problem w tych regionach został już zdiagnozowany.</p> <p>Celem polityki spójności jest zmniejszanie różnic poziomu rozwoju regionów, czy dokapitalizowanie danego regionu poprzez Fundusz na Rzecz Sprawiedliwej Transformacji będzie miało wpływ na poziom rozwoju, pomiędzy sąsiadującymi regionami ew. pogłębienie różnic. Czy były prowadzone analizy na ten temat.</p> <p>W celu zapewnienia koordynacji i spójności działań w obszarze transformacji regionów górniczych powołany zostanie w ramach Komitetu ds. Umowy Partnerstwa podkomitet do spraw koordynacji finansowania transformacji energetycznej. Związek oczekuje informacji</p> |

| | | |
|--|--|--|
| | | <p>na temat terminu powołanie podkomitetu, kto wejdzie w jego skład i jakie będą jego zadania.</p> <p>Mechanizm Sprawiedliwej Transformacji będzie koncentrował się na tych regionach i sektorach, które najbardziej ucierpią w wyniku transformacji, biorąc pod uwagę ich zależność od paliw kopalnych, w tym węgla, torfu i ropy naftowej lub procesów przemysłowych generujących intensywną emisję gazów cieplarnianych. Zwracamy uwagę, że oprócz sektora wydobywczego i energetycznego jest przemysł energochłonny, a w wielu wypadkach na obszarze województwa czy miasta podmioty z tego obszaru stanowią jedyne pracodawcę.</p> <p>Związek już na tym etapie podkreśla, że chce aktywnie uczestniczyć w tworzeniu programów i ich wdrażaniu w obszarze tzw. sprawiedliwej transformacji.</p> |
|--|--|--|